

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Novæ Observationes Et Additiones Ad A. R. P. D. Bartholomæi Gavanti Congreg. Cleric. Regul. S. Pauli ac Sac. Rit. Congregat. Consultoris Commentaria In Rubricas Missalis Et Breviarii Romani

Adjectis Summorum Pontificum & Sac. Rit. Congreg. Decretis usque ad
præsens emanatis

Complectens omnia Gavanti Commentaria in Rubricas Breviarii - Cum
Indicibus Decretorum, Rerum atque Verborum notabilium

Merati, Gaetano Maria

Augustæ Vindellicorum, 1740

VD18 10783695-002

De Simplici. IV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39775

Semiduplex si impediatur ab aliquo Festo superioris Ritus, vel etiam æqualis juxta dispositionem Decretorum, potest transferri in aliam diem, simplex verò Festum fit semper eo die, quo cadit, quòd si ob occurrentiam

Festi alicujus nihil possit de eo fieri illo die, neque Commemoratio, de tali Festo nihil amplius eo anno agitur, unde non potest ullò modo transferri.

De Officio Simplici, III.

RUBRICA.

- 1 **O**fficium fit simplex in diebus Ferialibus, quando occurrit fieri de Feria. Item in Festis, quibus in Calendario non apponitur hac vox Duplex, vel Semid., vel de Oct. Item quando fit de B. Maria in Sabbato, ut in ejus Rubrica dicitur.
- 2 De Festo Simplici fit eo die, quò cadit, nisi eodem die occurrat fieri Officium novem Lect. vel de Sancta Maria in Sabbato, vel de aliquibus Feriis, quibus festum Simplex cedit: ut dicitur in Rubr. de Feriis, & de Commemorationibus.
- 3 Habet tantum primas Vesp. in quibus dicuntur Psalmi feriales, & à Capitulo fit de Festo, nisi cum eo concurrat Offic. novem Lectionum, quia tunc de eo fit sola commemoratio, ut dicitur in Rubrica de Concurrentia Officii, & ejus Officium terminatur ad Nonam, & nihil amplius fit de eo, nec commemoratio.
- 4 Ad Matutinum, post Invitatorium & Hymnum de festo, dicitur unum tantum Nocturnum, cum duodecim Psalmis, ut in Psalterio, secundum seriam, qua occurrit: & tres Lectiones leguntur, ut infra in Rubrica de Lectionibus habetur.
- 5 Quomodo fit ordinandum Officium Simplex ad Vesperas, Matutinum, & alias Horas, item & de Antiphonis, Versibus, Responsoris, & aliis, ac quando Preces, & Suffragia de Sanctis dicenda sint, habentur inferius propria Rubrica.

Novæ Observationes, & Additiones ad Gavanti

Cap. IV. De Simplici.

I. Gavant. pag. 18. col. 1. n. 1. -- Antea vocabatur Officium trium Lectionum) Festa simplicia ita appellata à Durando; quòd simplici, seu minus sollempni ritu celebrentur, alio nomine, nimirum etiam Festa trium Lectionum appellata fuere. Primò, & per se Festum simplex Duplici olim veluti opponebatur, ut aliud diceretur novem Lectionum, seu Officium plenum, simplex verò appellaretur Officium trium Lectionum tantum. Postmodum dictum Officium novem Lectionum etiam semiduplex nuncupatum fuit, & alia nova classis Officiorum inducta est media inter Officium Duplex, & Simplex. Pa-

Gavant. Rubr. Brev.

tet igitur, utrumque non ex æquo Duplici opponi: Semiduplex enim est medium quid inter Duplex, & Simplex, ita ut conveniat cum Duplici, quia gaudet Officio integro, & pleno novem Lectionum, & trium Nocturnorum, & ob eandem rationem opponatur Simplici, quòd unum tantum Nocturnum, & tres dumtaxat in suo Officio habeat Lectiones; quia verò Semiduplex nec Antiphonas, nec alia Sollemnitatis indicia duplicat, simplicis potius, quàm Duplicis rationem participat. Simplex igitur sic in uno cum Semiduplici convenit, ut in utroque à Duplici discrepet.

E

Dixi,

Dixi, Officium simplex tres dumtaxat habere Lectiones, quarum prima tantum est de Sacra Scriptura, si Sanctus secundam, & tertiam propriam habeat; si autem is unam tantum habuerit (vel propriam, vel ex Communi Sanctorum assignatam) tunc prima Lectio, & secunda erunt de Scriptura, tertia de Sancto.

Ad Matutinum dicitur Invitatorio, & Hymno de Festo, ut in Communi Sanctorum, dicitur Nocturnum Feriae occurrentis, ut in Psalterio; sicut disponitur in Rubr. de Officio simplici *tit. 3.* terminatis duodecim Psalmis, subiungitur versus de Festo, ut in qualibet Feria notatur, desumptus ex eo Nocturno, qui in Communi Sanctorum Feriae currenti correspondet: idem est de Absolutione, prout innuitur in Rubricis Breviarii. Benedictio autem prima semper est: *Ille nos benedicat, &c.* secunda: *Cujus, vel quorum Festum colimus, &c.* tertia: *Ad sollicitatem, &c.* Postea dicuntur Lectiones, ut supra, & Responsoria, quae dicuntur post primam, & secundam Lectionem, sumuntur regulariter de Communi Sanctorum secundum Ferias, id est, Feria II. & V. ex primo Nocturno de Communi Sanctorum, addendo in fine secundi Responsorii semper *Gloria Patri* cum repetitione partis Responsorii. Feria III. & VI. ex secundo Nocturno. Feria denique IV. ex tertio Nocturno. Post tertiam Lectionem dicitur *Te Deum laudamus.* Ad Laudes, & per Horas omnia dicuntur de Festo eo modo, quo in semiduplicibus illius temporis usque ad Nonam inclusive, qua terminatur Festum simplicis eo die occurrentis, quod incipere debet à Vesperis pridianis cum Psalmis ferialibus, & solum à Capitulo fit de praedicto Festo simplici. Caetera trademus infra sub hoc Titulo, & etiam alibi cum Gavanto.

Quod si Festum simplex Officium habere non possit, vel quia occurrit cum aliquo Officio superioris Ritus, vel cum aliqua Feria ex majoribus infra numerandis, tunc habet

tantum Commemorationem in primis Vesperis, & Laudibus, & legitur nona Lectio de eo, si propriam habeat, si duas, in tali casu ex duabus fit una: at si habeat tantummodo Lectionem ex Communi sibi appropriatam, ut accidit die 20. Julii in Festo S. Margaritae, haec pro nona Lectione non legitur. Id patet ex Rubr. de Translatione Festorum n. 9. ubi dicitur sic: *Si propriam (Lectionem) de vita Sancti habuerit.* Nona Lectio de simplici etiam non legitur in Dominicis, quae habent nonum Responsorium; quales sunt Dominicae Adventus, Septagesimae, &c. nec quando in Festis legenda est nona Lectio de Homilia Dominica, vel Feria. Nec in Feriis, aliisque diebus, quando in Officio dici leguntur tantum tres Lectiones, ut statuunt Rubricae suis respective locis.

Similiter non legitur nona Lectio de simplici infra Octavas Paschae, Pentecostes, & Corporis Christi, de duabus primis constat ex Rubr. *tit. 9. de Commemorationibus n. 10.* de tertia clara est Rubrica, Festo Corporis Christi praeposita. Sed si infra Octavam Corporis Christi fiat de Festo duplici occurrente, in quod simul incidat Festum simplex, habens Lectionem propriam, tunc legenda est nona Lectio de Festo simplici, ut patet ex Decr. S. R. C. dato in nostr. Indic. sub n. 95.

Dixi supra, quod quando de Festo simplici non potest fieri Officium, fit tamen ejus Commemoratio; sed haec in duplicibus primae Classis omnino omittitur: in duplicibus vero secundae Classis fit tantum ad Laudes, & in Missis privatis, legiturque pro ultima Lectione Lectio de eodem Festo simplici: contingit tamen aliquando, quod facienda sit Commemoratio Festi simplicis ad primas Vesperas tantum, licet nullum adsit impedimentum, quin de Festo simplici fieri possit à Capitulo: nam si in Fer. IV. Cinerum, vel in Feriis quatuor Temporum Septembris, aut Vigiliis, in quibus legitur propria Ho-

milia,

milia, occurreret Festum aliquod simplex, in pridianis Vesperis esset facienda de Festo simplici sola Commemoratio, quia tale Festum occurrens in dictis Feriis, vel Vigiliis, non habet Officium, sed solam Commemorationem etiam ad Laudes, & ideo etiam convenit, quod in primis Vesperis non fiat de eo à Capitulo, sed tantum habeatur Commemoratio, ut colligitur ex Rubrica Generali tit. 11. num. 10. ex qua pariter habetur, quod si occurreret in Feria V. in Cæna Domini Festum simplex, de eo neque facienda sit Commemoratio in pridianis Vesperis, quia in dicta Feria V. nihil de eo fieri potest, neque Commemoratio ad Laudes.

Sed quamvis Festum simplex cedat Feriis supradictis majoribus, & Feriæ II. Rogationum, præcedit tamen Feriam III. non verò IV. earundem Rogationum, in qua occurrit Vigilia Ascensionis, & in Rubrica ibi expresse declaratur, quod tali die de Festo trium Lectionum fit tantum Commemoratio.

II. Gavant. pag. 18. col. 1. n. 2. -- *Festa verò simplicia, &c.* Festa Sanctorum simplicium, ait Gavantus, superasse suo tempore numerum centenarium, verum quia nonnulla postmodum elevata fuerunt ad sublimiorem Ritum; hinc Festerum simplicium numerus diminutus est. Considerare tamen debemus, quod ad Classem simplicium, nempe ad Ritum celebrandi Officium modo simplici, pertinent etiam *Feria majores* sic dictæ, quia de illis fit Commemoratio quocumque Festo occurrente, quales sunt Feriæ Adventus, & Quadragesimæ (de quibus Commemoratio etiam in Vesperis fieri debet) & Feria II. Rogationum, ac quatuor Temporum, de quibus in solis Laudibus Commemoratio faciendâ est. Pertinent pariter ad Classem simplicium Vigiliæ Festerum, quia sub Ritu simplici celebrantur, & omnibus veris Festis simplicibus in occurso præferuntur. Rursus spectat ad Classem simplicium Festum B. M. in Sabbato, quia ejus Officium sub Ritu Festi simplicis celebratur, &

præferitur cuicumque alio Festo simplici. Reduci possunt ad hunc Ritum simplicem etiam Dominicæ illæ, quæ suo loco celebrari non possunt, sed per anticipationem more feriali transferuntur in præcedentem hebdomadam in die non impedita Officio novem Lectionum etiam de Octava, & translato, non tamen ad libitum occurrente, ut decrevit S. R. C. 4. Aprilis 1704. in *Lycim.* & datur in nostro Indice n. 234. nec Officio votivo, veluti de SS. Sacramento, Immaculata Conceptione, & similibus, juxta Decretum ejusdem S. R. C. 20. Martii 1706. ut in eodem Indice n. 236. ac etiam Festo simplici.

Non incongruè hic videtur notandum pro his Dominicis, quod si tota hebdomada fuerit impedita, die Sabbati in præfato Officio novem Lectionum ad Matutinum recitatur nona Lectio de Homilia Dominicæ, cum ejus commemoratione ad Laudes, & Missam; quæ dies omnino erit Sabbatum, cum commemoratio Dominicæ non potest anticipari in Officio, ut supra, nisi in die Sabbati. Secus autem si de Feria potest celebrari Officium infra hebdomadam, in qua poni debet Homilia cum Responsorii, ut in *Rubr.* 27. n. 5. & Antiphona cum Oratione Dominicæ; excepta tamen secunda Dominica post Epiphaniam, quando ipsa cadit in Dominicam Septuagesimæ, pro qua transferatur Officium semiduplex de præcepto infra hebdomadam occurrens, & in ea Feria recitari debet Officium pro dicta Dominica secunda more feriali.

Cæterum cum Festa simplicia transferri nequeant in aliam diem, ut supra, hinc optime observat Guyetus *lib. 1. cap. 13. quest. 3. & lib. 2. cap. 12.* Festa simplicia non esse sollemnia, sicut etiam nos innuimus, eo quod in Anno non soleant semper celebrari, tum quia sæpiissime fit de his tantum commemoratio, tum quia etiam aliquando penitus omittuntur, si nempe occurrant in Festo duplici primæ Classis. At verò quando

impedimentum est perpetuum, tunc pro Festo simplici assignatur alia dies, ut providè S. R. C. in correctione, & approbatione Kalendarii Ordinis Minorum S. Francisci Conventualium die 22. Januarii 1735. decrevit pro Sancto Theodoro-Mart. impedito in Urbe, ac ejus districtu ab Officio Dedicacionis Basilicæ SS. Salvatoris, ab ipsis uti Cathedralis Romani Pontificis, celebranda sub Ritu duplici primæ Classis sine Octava, assignavitque ei diem 12. Novembris. Et de S. Pontiano Papa, & Mart. impedito à S. Elisabeth Vidua, Hungariæ Regis filia, cujus

Officium à Sororibus, & Monialibus Tertii Ordinis ejusdem S. Francisci tanquam Patrona celebratur sub Ritu duplici primæ Classis cum Octava, decrevit de eodem Sancto Pontiano fieri 20. Novembris tanquam die propria; ex quo amborum impedimentum fuisset quotannis perpetuum; utpote de Sanctis ad libitum perpetuò impeditis, eadem S. R. C. pro nonnullis Diocælibus, Ordinibus Regularibus, ac locis decrevit, assignando aliam diem fixam non impeditam, ut clarè demonstrabimus in Capite X. hujus Sectionis.

De Dominicis. IV.

RUBRICA.

- 1 **D**E Dominica semper fit Officium in Dominicis Adventus, & in Dominicis à Septuagesima usque ad Dominicam in Albis inclusivè, quocumque Festo Duplici, vel Semiduplici adveniente: quia tunc Festum transfertur (ut in Rubr. de Translat. Festorum dicitur) nisi illud Festum sit de principali Titulo, vel Patrono alicujus Ecclesiæ, vel loci, aut Dedicat. propriæ Ecclesiæ: quia tunc de hujusmodi Festo fit tantum in Ecclesia, vel loco, cujus est Titulus, vel Patronus, cum commemoratione Dominica; quibusdam Dominicis exceptis, ut dicitur in Rubr. de Commemorationibus. In aliis Dominicis per annum fit de Dominica, quando in eis non occurrit Festum Duplex: quia tunc fit de Duplici, cum commemorat. Dominica in utrisque Vesp. & Laudibus; & ad Matutinum legitur ix. Lectio de Homilia Dominica, ut dicitur in Rubr. de Commemorationibus. Si Semiduplex eodem die occurrat, transfertur, ut dicitur in Rubr. de Translat. Festorum.
- 2 De Dominicis infra Octavas Nativitatis, Epiphaniæ, Ascensionis, & Corporis Christi occurrentibus, Officium fit sicut infra Oct. & in Proprio de Tempore, cum Commemorat. Oct. & sine Precibus, & Suffragiis Sanctorum. In Dominicis vero, quæ occurrunt infra alias Octavas, totum Officium fit de Dominica, ut in Psalterio, & in Proprio de Tempore, cum commemorat. Octava, omissis etiam dictis Precibus, & Suffragiis, ut supra. De Dominica occurrente in die Octava fit commemorat. sicut dictum est, quando in ea fit de Festo Duplici, præterquam in die Oct. Epiphaniæ, in qua nihil fit de Dominica, quia ejus Officium ponitur in Sabbato præcedenti.
- 3 Positum est autem Officium sex Dominicarum post Epiphaniam, & viginti quatuor post Pentecosten, ut compleatur numerus triginta Dominicarum, quæ esse possunt ab Epiphania usque ad Septuagesimam, & à Pentecoste usque ad Adventum;

tum; ne ulla ex his Dominicis vacet, quin saltem de ea fiat commemoratio. Nam quæ aliquando supersunt post Epiphaniam ante Septuagesimam, ponuntur post xxxiii. à Pentecoste, hoc ordine.

- 4 Si Dominica post Pentecosten fuerint xxv. Dominica xxiv. post Pentecosten erit, quæ est vi. post Epiphan. Si fuerint xxvi. Dominica xxiv. erit, quæ est v. & xxv. quæ est vi. Si fuerint xxvii. Dominica xxiv. erit, quæ est iv. & xxv. quæ est v. & xxvi. erit vi. Si fuerint xxviii. Dominica xxiv. erit iii. & xxv. erit iv. & xxvi. erit v. & xxvii. erit vi. & ultimo loco semper ponitur, quæ in ordine est xxiv. post Pentecosten, etiamsi post Pentecosten aliquando non sint nisi xxxiii. Dominica. Tunc enim xxiv. ponitur loco xxxiii. & Officium xxxiii. ponitur in præcedenti Sabbato, quod non sit impeditum Festo ix. Lectionum; alioquin in alia præcedenti die similiter non impedita, in qua fiat Officium de Feria, cum commemorat. Festi Simplicis, si occurrat; & in ea legantur tres Lectiones de Homilia Dominica, omissis Lectionibus Scripturæ illius Feriæ: & in Laudibus dicatur Antiphona ad Benedictus, & Oratio de Dominica xxxiii. Quod si tota hebdomada impedita sit Festis ix. Lectionum, etiam translatis, vel aliqua Octava, tunc in Sabbato legatur ix. Lectio de Homilia Dominica xxxiii. & de ea fiat commemorat. in Laudibus tantum, cum Antiphona, & Oratione propria.
- 5 Cum verò interdum contingat, ut Dominica iii. vel iv. vel v. vel vi. post Epiphaniam supersit, nec possit poni etiam post xxxiii. à Pentecoste, tunc de ea fit Officium in Sabbato ante Dominicam Septuagesimæ, ut dictum est supra num. præcedenti.
- 6 De Dominica ii. post Epiphaniam, quando Septuagesima venerit immediate post Octavam Epiphaniæ, quomodo agendum sit Officium, habetur in propria Rubrica ante Dominicam I. post Epiphaniam.
- 7 Cum autem in Proprio de Tempore dicitur aliqua Dominica esse prima Mensis, in qua primò ponitur initium libri de Scriptura cum sua Historia, id est, cum Responsoris, animadvertendum est, eam dici I. Dominicam Mensis, quæ venerit in Calendis illius Mensis, vel est proximior Calendis, hoc modo: Si Calenda venerint in ii. & iii. & iv. Feria, Dominica prima Mensis erit, quæ præcedit Calendas, licet veniat in præcedenti Mense: si autem Calenda venerint in v. & vi. Feria, & Sabbato, prima Dominica erit, quæ sequitur post ipsas Calendas. Dominica autem prima Adventus non sumitur ea, quæ est proximior Calendis Decembris, sed Festo S. Andrea, vel quæ venerit in ipso Festo.
- 8 Officium Dominicæ sit Semiduplex, & incipit à primis Vesperis in Sabbato: & habet totum Officium integrum usque ad Completorium Dominicæ inclusivè, nisi cum aliquo concurrat, ut dicitur in Rubrica de Concurrentia Officii.
- 9 Ad Matutinum dicuntur tres Nocturni cum Psalmis, ut in Psalterio; & leguntur novem Lectiones, ut in Proprio de Tempore.

10 Quomodo autem sit ordinandum ejus Officium, insuper & de Lectionibus, Responsoriis, & aliis, & quomodo initia librorum Scripturae cum sua Historia sint ponenda, habentur de singulis inferius propria Rubrica.

Novæ Observationes, & Additiones ad Gavanti

Cap. V. De Dominica.

I. Gavant. pag. 18. col. 2. num. 1. -- In omni Dominica &c.) Optime ponderat Henricus Pisart in suo Directorio Canonico ad tit. 4. de Dominicis, quod sicut olim Deus completo opere in Creatione Mundi sex dierum spatio, benedixit diei septimo, & sanctificavit illum; ita recreato, & redempto, per Christum, Mundo, sanctificatus fuit dies Resurrectionis ejus, festumque Sabbati in hunc diem, qui Dominicus dictus est, à Christo, & Apostolis fuit translatus. Unde notat Cyrillus relatus à Cornelio à Lapide cap. 20. in Johannem v. 26. Apostolos jam tunc ex indiciis apparitionum Christi cepisse die Dominico conventus Ecclesiasticos agere, & quasi consuevere diem Dominicum, eo quod eo die Christus resurrexisset; quare Christum ad Dominicam Sabbato substituendam sensim Apostolos direxisse. Qui quidem dies idem Dominicus appellatur, ait Augustinus serm. 251. de Tempore, ut in eo à terrenis operibus, vel mundi illecebris abstinentes tantum Divinis Cultibus serviamus, dantes scilicet huic diei honorem, & reverentiam propter spem Resurrectionis nostrae, quam habemus in illa Dominicae diei varias prerogativas recenset Eminentissimus Card. Bona in tract. de Divina Psalmodia cap. 16. §. 18.

Hujusmodi autem Dominicae, ut etiam alibi innuimus, aliae dicuntur Majores, aliae Minores, sive per annum. Majores sunt illae, in quibus praecipua Creationis, & Redemptionis Mytheria recoluntur; nimirum Dominicae Adventus, & quae occurrunt à Septuagesima usque ad Dominicam in Albis inclusive, & praeterea Dominica Pentecostes, & Sanctissimae Trinitatis. Dominicae mino-

res, sive per annum sunt reliquae, quae per totum anni decursum occurrunt.

Dominicae majores dividuntur in duas Classes. Dominicae primae Classis sunt, quae nulli Festo cedunt, & idcirco nunquam omittuntur, ejusmodi autem sunt: Prima Adventus, Prima Quadragesimae, Passionis, Palmarum, Paschae, in Albis, Pentecostes, & Trinitatis.

Dominicae secunda Classis sunt illae, quae non omittuntur, nisi occurrente Patrono Principali, vel Titulari Ecclesiae, & ejusdem Dedicatione; & tunc de his semper fit Commemoratio in utrisque Vesperis, & Laudibus; Ejusmodi autem sunt: Secunda, Tertia, & Quarta Adventus. Dominicae Septuagesimae, Sexagesimae, Quinquagesimae, Secunda, Tertia, & Quarta Quadragesimae, ut colligitur ex Tabella Breviarii de hac retractante. De quibus etiam mentionem facit Gavantus hoc cap. n. 11.

Dominicae ulterius dividuntur in Vacantes, & non Vacantes. Vacantes dicuntur illae, de quibus nihil omnino fit in Officio currentis diei, uti contingit, quando Festum Nativitatis, aut Circumcisionis, aut Epiphaniae Domini, vel Festa, aut Octava Sancti Stephani, vel Johannis Apostoli, aut Innocentium A.A.A. vel denique Vigilia Epiphaniae in Dominicam incidunt. Tunc enim quia in Officio ejusmodi Festorum, vel dierum de Dominica, in qua occurrunt, nihil fit ne quidem Commemoratio, idem Dominica eo anno vacare, seu Dominica vacans dicitur. Non Vacantes dicuntur illae, quae vel totum Officium, vel saltem Commemorationem, & Lectionem Evangelii, de suo Officio habent, Gavantus hic